

Orosz nyelv és irodalom mesterképzési szak

Idegennyelv-követelmény: A mesterképzésbe való belépés feltétele orosz nyelvből középfokú (B2), komplex típusú nyelvvizsga vagy ezzel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél.

Írásbeli szakasz: nincs

Szóbeli szakasz:

Felvételi vizsga a megadott tételjegyzék és szakirodalom alapján.

Tételek:

I. Orosz nyelvészet

1. Az orosz főnév lexikai-szemantikai csoportjai és grammatikai kategóriái, e kategóriák típusai, az egyes kategóriák jellemzői. Az előjárósók jelentései és kapcsolatuk az esetkategóriával.
2. Az ige lexikai-szemantikai szempontú osztályozása. Tárgyas (tranzitív) és tárgyatlan (intranszítív) igék. Dinamikus és statikus, határpontos (terminatív) és nem határpontos (aterminatív) cselekvések, eredményigék, mozzanatos (szemelfaktív) és gyakorító (multiplikatív) cselekvések. Az orosz igeszemlélet. A folyamatos és befejezett igék képzése és használata. A szemléletpárok.
3. Az igefajta (залог). E kategória általános meghatározása. Visszaható, cselekvő és szenvedő igefajta. A visszaható igék alapvető szemantikai típusai. A szenvedő alakok képzése. A szenvedő szerkezet szintaktikai sajátosságai.
4. A lexikológia tárgya. Szinonímia, antonímia, paronímia. A poliszémia és a homonímia közötti különbség. Lexikai szinonímia és homonímia, grammatikai szinonímia és homonímia.
5. Az orosz hangrendszer általános jellemzése. Zöngés–zöngétlen, kemény–lágy mássalhangzók. A szóhangsúly és a hangsúlytalan magánhangzók redukciója. A fonéma fogalma.

Ajánlott irodalom:

Papp Ferenc: Könyv az orosz nyelvről. Budapest, 1979.

Ferenczy Gyula: Gyakorlati orosz nyelvtan. Budapest, 1983.

Krékits József, Jászay László: Szláv igeaspektus – különös tekintettel az orosz nyelvre. Budapest, 2008.

Пете И. Лексикология русского языка. 5-е изд., СПб, 2006 (vagy bármely korábbi kiadás).

Пете И. Морфология русского языка. БУДАПЕШТ, 1988 (vagy más később megjelent tankönyve ugyanebben a témában).

Белошапкива В. А. (ред.) Современный русский язык. 2-е изд., испр. и доп. Москва, 1989.

II. Orosz irodalom

1. Az orosz irodalom korszakainak és jellemző műfajainak áttekintése szépirodalmi példákkal.
2. XIX. századi orosz klasszikus írók és költők poétikái (Puskin, Gogol, Lermontov, Goncsarov, Turgenyev, Dosztojevszkij, Tolsztoj, Csehov; fejezetek a század költészetéből)
3. A XIX. századi orosz szépirodalom a szakirodalom tükrében.
4. Az orosz „modernizmus”. Irodalom és kultúra a XIX–XX. század fordulóján (1890-1917). Próza, költészet, dráma, irodalmi irányzatok és csoportok elméletei egy-egy jellemző mű tükrében.
5. Az orosz posztszimbolizmustól a posztmodernig. Irodalom és kultúra a XX. században (1917-től napjainkig). Próza, költészet, dráma, irodalmi tendenciák és kísérletek, korszakfordulók egy-egy jellemző mű tükrében.

Ajánlott irodalom:

Az orosz irodalom története 1941-től napjainkig. Szerk. Hetényi Zs. Budapest, Tankönyvkiadó, 2002. 60–97, 100–116., 254–259, 313–318.

Mihail Bahtyin: A hős és a szerző viszonya a hőshöz Dosztojevszkij művészetében. In: Mihail Bahtyin: Dosztojevszkij poétikájának problémái. II. fejezet. Budapest, Gond–Cura / Osiris, 2001. 62–98.

Andrej Belij: Gogol mestersége. In: Bevezetés a XIX. századi orosz irodalom történetébe I. Szerk. Kroó Katalin. Budapest, 2006. 216–238.

Bevezetés a XIX. századi orosz irodalom történetébe I–II. Szerk. Kroó K. Budapest, 2006. (1–1 tanulmány a felsorolt alkotókról szóló írások közül).

Borisz Eichenbaum: Korunk hőse. In: Az irodalmi elemzés. Budapest, Gondolat Kiadó, 1974. 320–394.

Mihail Epstejn: Az avantgárd és a vallás. In: Mihail Epstejn: A posztmodern és Oroszország. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2001. 173–218.

A. Flaker: Az orosz avantgarde kérdéséhez. In: Az újnak tenni hitet. Budapest, 1977.

Borisz Gaszparov: A Mester és Margarita motívumszerkezete. Medvetánc, 1988. 1.

Ligyija Ginzburg: A lélektani próza. Budapest, Gondolat, 1982. 312–343; 353–391.

Hetényi Zs. Az orosz irodalom története 1917-től 1940-ig. In: Az orosz irodalom története a kezdetektől 1940-ig. Budapest, 1997. 2. kiad., 2002. 235–303.

Jurij Lotman: Puskin. Budapest, Európa, 1987.

D. E. Makszimov. A mitopoétikus elem A. Blok lírájában. Helikon 1982/2–3. 300–316.

Roman Jakobson: Széljegyzetek a költő Paszternák prózájához. In: Roman Jakobson: A költészet grammatikája. Budapest, Gondolat, 1982.

Szilárd Léna: Az orosz szimbolisták prózája. Helikon, 1980/3–4. 249–265.

Szilárd Léna: Andrej Belij és az avantgárd. In: Szilárd Léna: Andrej Belij és az orosz szimbolista regény poétikája. Budapest, Széphalom, 2002. 169–180.

V. Ny. Toporov: Dosztojevszkij poétikája és a mitológiai gondolkodás archaikus sémái. Helikon 1982/2–3. 282–299.

V. Ny. Toporov: Pétervár és a pétervári szöveg az orosz irodalomban. Bevezetés. In: Történelem és mítosz. Szentpétervár 300 éve. Szerk. Nagy István. Budapest, Argumentum, 2003. 317–336.

Új föld – új ég. Szerk. Varga Mihály. Budapest, 1987.

Lev Vigotszkij: „Finom méreg” – Szintézis. [Krilov meséiről]. In: Lev Vigotszkij: Művészetpszichológia. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1968. 196–238.

Viktor Zsirmunszkij: A szimbolizmus túlhaladói. In: Viktor Zsirmunszkij: Irodalom, poétika. Válogatott tanulmányok. Budapest, Gondolat, 1981. 182–220.

Бахтин М. М. Предисловие (“Воскресение” Л. Толстого). // Бахтин М. М. Литературно-критические статьи. Москва, 1986. 100–120.

Лихачев Д. С. «Летописное время» у Достоевского. // Орус irodalom (Filológiai szöveggyűjtemény): Dosztojevszkij [11–1173]. Szerk. Kovács Á. Bp. . 1990. 197–209

Лотман Ю. М. Сюжетное пространство русского романа XIX столетия. // Лотман Ю. М. Избранные статьи в 3 тт. Таллинн, 1992–1993. Т. 3. 91–106.

Миц З. Г. Понятие текста и символистская эстетика. // Поэтика русского символизма. Санкт-Петербург, «Искусство-СПБ», 2004. 97–103.

Смирнов И. Понятие авангардистского художественного сознания. // Игорь Смирнов: Меганстория. К исторической типологии культуры. Москва, АГРАФ, 2000. 99–107.

Силард Л. Свообразие общественной и культурной жизни в России на рубеже XX века. // Силард Л. Русская литература конца XIX – начала XX века (1890–1917). Budapest, Tankönyvkiadó, 1981. 17–38.

Шмид В. Проза и поэзия в «Повестях Белкина». // Вольф Шмид: Проза как поэзия.

Статьи о повествовании в русской литературе. Санкт-Петербург, 1994. 11–34.